

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Sokol.

Razven goloba, labuda, slavea in kukavice je sokol Slovanom najbolj priljubljena ptica. Zatorej se njegovo ime nahaja po mnogih národnih pesnih,

v katerih se navaja v izgled prave junaške pogumnosti in posebne značajnosti. Brez pomisleka lahko rečemo, da so sokoli najlepše in najpopolnejše

ujedne ptice. Vsi se drže ponosno, hitri so in okretni, močni, pogumni in drzni. Sokoli imajo velike glave, lepe bistre oči, in dolge, ozko urezane peroti. Ne prevelik ali vendar močan kljun je lepo vkrivljen ter ima na gornjej čeljusti zobu podobno škrbino, dolgi prsti na hlačastih nogah so oboroženi z močnimi zavitimi kremplji. Sedèč se drže po konci, a po tléh nerodno skačejo,

Sokolovo telo je krepko in okretno; po žilah se mu preliva vroča, burna kri. Barve je lepo sive, preko grla ima lep belkast pas, a po trebuhu je rudečkasto belega perja s povprečnimi progami.

Sokol prebiva povsod po gozdih, posebno ondot, kjer se nahajajo kameniti holmi in skalovite stene. Po letu živé na pare ter ne trpé družih blizu sebe, a po zimi se družijo in potujejo proti jugu. Sokol je strah in trepet vseh majhenih in velikih ptičev, od divje gosí in race do poljskega skorjanca in vrabca. Najrajše se spušča za letèčimi pticami. Kadar dobi kako ptico na oko, letí kakor strela za njo, da človek ne more razločiti, kaj fréi po zraku. Manjšo ptico takój v zraku zadavi, a večjo tako dolgo mikásti, da pade ž njo na zemljo, kjer jo še le popolnoma umori. Čudno je pri njem to, da pustí plen, ako vidi, da ga kdo preganja. Gnezdo si najrajše dela po luknjah v skalovji, a tudi na visoka drevesa je rad postavi. V gnezdo od suhe brstí in dračja položí samica konec meseca maja po tri ali štiri rudečkasta, rujavo pikasta jajca, katera ona sama valí, a samec jo le hrani in kratkočasí z umetelnim letanjem.

Sokol se dáde izučiti, da loví druge ptice in je nosí svojemu gospodarju. V Aziji je bil lov s sokoli užé v starodavnej dóbi navaden, a to ne samo na ptice, nego tudi na čveteronoge živali: gazele, lisice, volkove i. t. d. V Evropi je lov s sokoli prišel v navado v osmem stoletji pri velikej gospódi, ki je mnogo trošila na izučene sokole. Nemški cesar Friderik II. je 1240. leta spisal celo knjigo o sokolskem lovu. Za dobro izučenega islandskega sokola je v srednjem veku marsikdo rad dal po 10.000 goldinarjev. — Ko je francoski kralj Filip Avgust oblegal mesto Akon, ušel mu je lep sokol. Ko je slišal, da so ga Turki vjeli, obetal jim je 1000 cekinov zanj, ali nij ga dobil. Angležki kralj Edvard III. je izdal postavo, da vsak, kdor bi izurjenega sokola ukradel, zapade smrti. Z lovom in učenjem sokolov so se ukvarjali posebni ljudje, katerim se je ta posel dobro izplačal, kajti večkrat je za lepega in dobro izučenega sokola dobil po 500 do 800 gold.

Za lov so najboljše samice, ki pa ne smejo biti prestare, največ po dve leti. Šola za sokole se začné v jeseni ter se navadno konča v pomladi.

Dandanes se je lov s sokoli ohranil samo še v Aziji, posebno na Tatarskem; v Belgiji, Holandiji in Francoskem so ga užé večji del opustili. Je-li so kedaj imeli lov s sokoli po našej slovenskej domovini, tega ne vem povedati, a to vem, da so se pri nas ustanovili drugi „Sokoli“, krepki in hrabri, katere nam Bog požívi in obilo pomnóži! —

Goveja živina.

Največ koristi nam daje goveja živina. Vol nam pomaga pridelovati vsakdanji kruh, daje nam meso, obútalo in obleko; zatorej je vol vsacemu kmetu najljubša žival pri hiši.